

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [JULIANE KOKOTT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 6. maijā¹

Lieta C-545/19

Allianzgi-Fonds Aevn
pret

Autoridade Tributária e Aduaneira

(*Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD)* (Šķirējtiesa nodokļu lietās (Administratīvo šķirējtiesu centrs), Portugāle) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesību akti tiešo nodokļu jomā un pamatbrīvības – Kapitāla brīva aprīte – Dividenžu, ko saņēmuši kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi, aplikšana ar nodokli – Atšķirīga attieksme pret kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem rezidentiem un nerezidentiem – Diskriminācija citas nodokļa uzlikšanas metodes izmantošanas rezultātā – Salīdzināmība kapitāla brīvas aprītes kontekstā – Atšķirīgu nodokļu režīmu pamatojums – Minimālās nodokļa likmes piemērošanas nodrošināšana rezidences valstī – Citas nodokļa uzlikšanas metodes samērīgums

I. Ievads

1. Vai kapitāla brīva aprīte uzliek dalībvalstij pienākumu rezidentu un nerezidentu ieguldījumu instrumentus aplikēt ar nodokli atbilstoši vienai un tai pašai nodokļu sistēmai? Izskatāmajā lietā Tiesai ir jāatbild uz šo jautājumu. Tā tas ir tādēļ, ka, īstenojot savu nodokļu autonomiju, Portugāle ir nolēmusi nerezidentu ieguldījumu instrumentu gadījumā saglabāt ienākumu no kapitāla klasisko aplikšanu ar nodokli, proti, piemērot uzņēmumu ienākuma nodokli, ieturot nodokli ienākumu gūšanas vietā, ja šiem uzņēmumiem viņu rezidences dalībvalstī nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokli vai arī tas ir neliels.

2. Turpretim rezidentu ieguldījumu instrumentus aplikē ar nodokli atbilstoši citai nodokļu sistēmātskai pieejai (Portugāle to dēvē par sava veida izceļošanas nodokli). Tiem reizi ceturksnī piemēro tā saukto zīmognodevu, kas aptver visus neto aktīvus (un tādējādi arī nesadalītās dividendes). Tādēļ attiecīgajām dividendēm nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokli (arī neieturot nodokli ienākumu gūšanas vietā). Tikai brīdī, kad dividendes izmaksā ieguldītājiem, viņiem piemēro Portugāles ienākuma nodokli.

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

3. Līdz ar to Portugāle rezidentu un nerezidentu ieguldījumu instrumentus ar nodokli apliek vienādā mērā, bet atšķirīgā veidā. Ar to noteikti ir saistītas arī nodokļu sloga atšķirības vienā vai otrā virzienā. Ja ieguldījumu instrumentam neizmaksā dividendes, rezidentu ieguldījumu instrumenta nodokļu slogs ir ievērojami lielāks. Ja ieguldījumu instrumentam izmaksā dividendes, situācija jau var būt citādāka. Tomēr tā tas ir tikai tad, ja nerezidentu viņa rezidences valstī neapliek ar nodokli vai arī tas ir neliels.

4. Ņemot vērā, ka nodokļu tiesību jomā pamatbrīvības aizliedz “tikai” pārrobežu situācijas diskrimināciju, izskatāmajā lietā savstarpēji ir jāsalīdzina rezidentu un nerezidentu ieguldījumu instrumentu aplikšana ar nodokli. Šajā ziņā būtu lietderīgi saskaņot ienākuma nodokļus, tomēr šobrīd tas vēl nav izdarīts. No tā izriet nākamais jautājums – vai šādā situācijā kapitāla brīva aprīte var palīdzēt risināt problēmu vai arī, tādēļ ka situācijas nav salīdzināmas, atkarībā no rezidences valsts un no dalībvalsts ir iespējami atšķirīgi nodokļu režīmi un līdz ar to Savienības tiesībās ir jāpieļauj zināma nodokļu sloga nevienlīdzība.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

5. Atbilstošās Savienības tiesību normas izriet no LESD. Šajā ziņā īpaša nozīme ir kapitāla brīvai aprītei saskaņā ar LESD 63. un 65. pantu.

6. LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 3. punktā ir noteikts šādi:

“1. Šā Līguma 63. pants neskar dalībvalstu tiesības:

a) piemērot atšķirīgas attiecīgas nodokļu tiesību normas dažādiem nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas vai kapitāla ieguldījuma vietas dēļ, [..]

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētie pasākumi un procedūras nerada iespēju patvaļīgi diskriminēt vai slēpti ierobežot kapitāla brīvu aprīti un maksājumus, kā to nosaka 63. pants.”

B. Starptautisko nolīgumu tiesības

7. Portugāles un Vācijas Konvencijas par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu (turpmāk tekstā – “Konvencija”) 10. pantā ir paredzēti noteikumi par to, kurai valstij ir tiesības piemērot nodokļu režīmu dividenžu saņēmējam:

“1. Dividendes, ko sabiedrība, kas ir līgumslēdzēja valsts rezidente, izmaksā citas līgumslēdzējas valsts rezidentam, ir aplikamas ar nodokļiem šajā otrajā valstī.

2. Tomēr šīs dividendes var tikt apliktas ar nodokļiem arī līgumslēdzējā valstī, kurā dividendes maksājošā sabiedrība ir rezidente, un saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, bet, ja saņēmējs ir patiesais labuma guvējs no dividendēm, tad šādi iekasētais nodoklis nedrīkst pārsniegt 15 procentus no dividenžu bruto summas. Līgumslēdzēju valstu kompetentās iestādes, kopīgi vienojoties, nosaka veidu, kādā piemērojams šis ierobežojums. Šis punkts neattiecas uz sabiedrības aplikšanu ar nodokļiem par ienākumiem, kurus izmanto dividenžu izmaksai.”

C. Portugāles tiesības

8. Atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajai informācijai gados, uz kuriem attiecas strīds, situācija Portugāles tiesībās bija šāda.

9. Portugāle dividendes, ko uzņēmums rezidents izmaksā citam uzņēmumam rezidentam vai nerezidentam, saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksu² principā apliek ar nodokli kā ienākumus no kapitāla, piemērojot uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi 25 % apmērā. Piemērojot ieturējumu ienākumu gūšanas vietā, uzņēmums, kurš izmaksā dividendes, šo uzņēmumu ienākuma nodokli maksā Portugāles valstij.

10. Tomēr saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punktu par dividendēm, ko izmaksā ārvalstu ieguldītājiem ar uzņēmuma juridisko formu, principā ienākumu gūšanas valstī Portugālē nav jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis. Izņēmums ir tikai tad, ja rezidences valstī viņiem piemēro uzņēmumu ienākuma nodokli, kura likme nesasniedz 60 % no Portugālē piemērotās uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes.

11. Ar 2015. gada 13. janvāra Dekrētlikumu Nr. 7/2015 tika pārskatīts nodokļa režīms, ko piemēro kolektīviem ieguldījumiem. Kopš tā laika Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem³ 22. pantā pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (turpmāk tekstā – “PVKIU”) ir paredzēts atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa par ienākumiem no kapitāla. Tajā ir noteikts:

“1. Uzņēmumu ienākuma nodokli saskaņā ar šajā pantā paredzētajiem noteikumiem piemēro vērtspapīru investīciju fondiem, nekustamo īpašumu investīciju fondiem, vērtspapīru ieguldījumu sabiedrībām un nekustamo īpašumu ieguldījumu sabiedrībām. [..]”

3. Lai noteiktu ar nodokli apliekamo peļņu, neņem vērā ienākumus, kas minēti Fizisko personu ienākuma nodokļa kodeksa⁴ 5. [ienākumi no kapitāla], 8. [izīrēšana un iznomāšana] un 10. pantā [kapitāla pieaugums] [..].

8. Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 88. pantā noteiktās īpašās nodokļu likmes *mutatis mutandis* piemēro pašreizējā režīma kontekstā. [..]”

12. Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 10. punktā ir paplašināts ienākumu no kapitāla atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa, paredzot atbrīvot uzņēmumu, kurš izmaksā dividendes, no pienākuma ieturēt nodokli ienākumu gūšanas vietā. Tajā ir noteikts:

“Ienākumiem, kurus guvuši 1. punktā minētie nodokļu maksātāji, nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokļa ieturējumu ienākumu gūšanas vietā.”

² *Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Coletivas.*

³ *Estatuto dos Benefícios Fiscais* (ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2015. gada 13. janvāra *Decreto-Lei 7/2015*, kurš stājās spēkā 2015. gada 1. jūlijā).

⁴ *Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Singulares.*

13. Savukārt ienākumi, kurus ir guvis PVKIU, kas dibināts un darbojas saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem, atbilstoši Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 88. panta 11. punktam, pretēji Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 3. punktam, pirmajā gadā pēc akciju iegādes tomēr nav atbrīvoti no uzņēmumu ienākuma nodokļa. Proti, tajā ir noteikts:

“Īpašu nodokļa likmi 23 % apmērā piemēro peļņai, ko sadala uzņēmumi, kuriem piemēro uzņēmumu ienākuma nodokli, un ko saņem nodokļa maksātāji, kuriem ir piemērojams pilnīgs vai daļējs nodokļa atbrīvojums, kas šajā gadījumā ietver ienākumus no kapitāla, ja akcijas, attiecībā uz kurām šāda peļņa ir saņemta, iepriekšējā gadā pirms to nodošanas atklātībā nav nepārtraukti bijušas viena un tā paša nodokļa maksātāja rīcībā un tās netiek saglabātas tik ilgi, cik nepieciešams šā laikposma pabeigšanai.”

14. 2015. gada 13. janvāra Dekrētlukuma Nr. 7/2015 rezultātā tika veikti grozījumi arī *Código do Imposto do Selo* (Zīmognodevas kodekss) un tam pievienotajā zīmognodevas sarakstā, kurā ir ietverti noteikumi par nodokļa bāzi. Izmantojot zīmognodevas Vispārējā pielikuma 29. daļu, visiem kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu neto aktīviem, kuri ietilpst Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta darbības jomā, piemēro tajā paredzētās nodokļa likmes.

15. Tādējādi – kopš Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta ieviešanas – PVKIU, kas ir dibināts un darbojas saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem, tiek piemērots paplašināts dokumentāri apliecinātu tiesisko darījumu nodoklis (turpmāk tekstā – “zīmognodeva”). Tas ir nodoklis, kuru reizi ceturksnī iekasē 0,0125 % apmērā no PVKIU uzskaites neto vērtības. Turklāt nodokļu bāzē tiek iekļautas saņemtās dividendes, kuras vēl nav izmaksātas PVKIU ieguldītājiem.

III. Pamatlieta

16. *Allianzgi-Fonds Aevn* (turpmāk tekstā – “prasītājs”) ir kolektīvo ieguldījumu uzņēmums (PVKIU) ar juridisko adresi Vācijā, kurš saņem ienākumus no kapitāla dividendžu veidā no Portugālē reģistrētiem uzņēmumiem. PVKIU ir ieguldījumu fonds, kura tiesisko pamatu nosaka Direktīva 2009/65/EK⁵. Šāda PVKIU mērķis ir sniegt atbalstu privātiem ieguldītājiem dalībai vērtspapīru tirgū.

17. Dividendēm, kuras tiek izmaksātas PVKIU, kas dibināts saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem, Portugāle principā nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokli. Līdz ar to privātam ieguldītājam ir vienalga, vai viņš iegādājas akcijas tieši vai ar PVKIU palīdzību netieši iegulda citā uzņēmumā. Portugāle šajā ziņā nepiemēro nodokli PVKIU un neapliek ar nodokli dividendes, kuras uzņēmumi izmaksā PVKIU rezidentam, kas tās izmaksā tālāk saviem ieguldītājiem. Tā vietā no PVKIU, kas ir dibināts saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem, tiek iekasēta zīmognodeva, kuru reizi ceturksnī līdztekus uzskaites neto vērtībai piemēro arī nesadalītām dividendēm.

18. Tomēr prasītājam nepiemēro PVKIU ienākumu no kapitāla atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa, jo tas nav dibināts un nedarbojas saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem. Atbrīvojums būtu iespējams tikai tad, ja prasītājs būtu dibināts Portugālē vai tam tajā būtu pastāvīgs uzņēmums un tas atbilstu citiem konkrētiem Portugāles tiesību aktu nosacījumiem. Tādēļ prasītājam piemēro Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa vispārīgos noteikumus.

⁵ Sākotnēji – Padomes Direktīva 85/611/EEK (1985. gada 20. decembris) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, kas aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/65/EK (2009. gada 13. jūlijs) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU).

Tādējādi par dividendēm, kuras Portugāles uzņēmumi 2015. un 2016. gadā izmaksāja prasītājam, bija jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis 25 % apmērā, kuru uzņēmumi, kas izmaksāja dividendes, ieturēja ienākumu gūšanas vietā un iemaksāja Portugāles budžetā.

19. Tomēr, pamatojoties uz Portugāles un Vācijas Konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, Portugāle kapitāla peļņu, ko ir guvis Vācijā reģistrēts PVKIU, var aplikt tikai ar nodokli, kura maksimālā likme ir 15 %. Tādēļ Portugāle, pamatojoties uz prasītāja iesniegto pieteikumu, atmaksāja daļu no ieturētā nodokļa par 2015. gadu. Prasītājs gan nav iesniedzis attiecīgu pieteikumu par 2016. gadu.

20. Portugāles tiesību aktos paredzēto atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa par dividendēm, kuras tiek izmaksātas uzņēmumiem ārvalstīs saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punktu, nevar piemērot sakarā ar Vācijā spēkā esošo PVKIU nodokļu režīmu. Tā tas ir tādēļ, ka saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju PVKIU ar juridisko adresi Vācijā arī tur nav jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis.

21. Atšķirībā no Portugāles strīdīgajos gados Vācija uzskata PVKIU par fiskāli caurskatāmu “ar nodokli apliekamu vienību”, tas nozīmē, ka ar nodokli neapliek PVKIU, bet gan nodokli uzliek tieši ieguldītājiem. Tomēr šajā gadījumā ar nodokli apliek ne tikai peļņu, kas tiek izmaksāta ieguldītājiem, bet arī viņiem proporcionāli attiecināto PVKIU peļņu (tā sauktā fiskālā caurskatāmība). Tādējādi paredzēts panākt arī vienlīdzīgu attieksmi salīdzinājumā ar tiešajiem ieguldījumiem.

22. Tā kā Vācijā PVKIU nav jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis, Portugāles uzņēmumu ienākuma nodokli nevar arī ieskaitīt PVKIU Vācijas uzņēmumu ienākuma nodoklī. Tā vietā, pamatojoties uz Vācijas *Investmentsteuergesetz* [Likuma par ieguldījumu nodokli] 4. panta 2. punktu attiecīgajā redakcijā⁶, Portugāles nodokli var proporcionāli attiecināt tikai uz atbilstošu nodokli, ko maksā ieguldītāji. Tiesai nav zināms, vai prasītāja ieguldītāji ir izmantojuši šo iespēju.

23. Prasītājs iesniedza administratīvu sūdzību par Portugāles nodokļu paziņojumiem, pamatojoties uz kuriem tika veikts uzņēmumu ienākuma nodokļa ieturējums ienākumu gūšanas vietā par 2015. un 2016. taksācijas gadu, lūdzot tos atcelt, kā arī atmaksāt veikto ieturējumu ienākumu gūšanas vietā. Kompetentā nodokļu iestāde noraidīja šo pieteikumu. Par to ir celta prasība *Centro de Arbitragem Administrativa* (Administratīvo šķīrējtiesu centrs, Portugāle).

⁶ Tajā bija noteikts šādi: “2. Ja sadalītajos ienākumos no daļām, kā arī sadalei atbilstošajos ienākumos ir ietverti arī ārvalstīs gūti ienākumi, kuriem šajā valstī piemēro nodokli, kas saskaņā ar *Einkommensteuergesetz* [Likuma par ienākuma nodokli] 34.c panta 1. punktu vai *Körperschaftsteuergesetz* [Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli] 26. panta 1. punktu vai saskaņā ar Konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu ir atskaitāmi no ienākuma nodokļa vai uzņēmumu ienākuma nodokļa, tādā gadījumā ieguldītājiem, kas maksā nodokli pilnā apmērā, ārvalstīs noteikto un samaksāto nodokli, no kura ir atskaitīts samazinājums, uz kuru bija iegūtas tiesības, ieskaita ienākuma nodokli vai uzņēmumu ienākuma nodokli, kas ir jāmaksā par šiem ārvalstīs gūtajiem, proporcionāli ārvalsts nodoklim palielinātiem, ienākumiem. [...]” – *Gesetz zur Modernisierung des Investmentwesens und zur Besteuerung von Investmentvermögen (Investmentsteuermodernisierungsgesetz) vom 15.12.2003* [2003. gada 15. decembra Likums par ieguldījumu jomas modernizāciju un ieguldījumu kapitāla nodokļu režīma modernizāciju (Likums par ieguldījumu nodokļa režīma modernizāciju)], *BGBI.* 2003 I, 2676. un nākamās lpp.

IV. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība Tiesā

24. Ar 2019. gada 9. jūlija nolēmumu iesniedzējtiesa ir lūgusi Tiesu lemt par šādiem jautājumiem:

- “1) Vai LESD 63. pantam, kas attiecas uz kapitāla brīvu apriti, vai LESD 56. pantam, kas attiecas uz pakalpojumu sniegšanas brīvību, ir pretrunā tāds nodokļu režīms, kāds aplūkots pamatlietā, kas atspoguļots Noteikumu par nodokļu atbrīvojumu 22. pantā, kurā ir paredzēts, ka tiek piemērots galīga rakstura ieturējums ienākumu gūšanas vietā dividendēm, ko Portugāles sabiedrības izmaksā kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, kuri nav Portugāles rezidenti, bet gan ir reģistrēti citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, savukārt kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi, kuri izveidoti saskaņā ar Portugāles nodokļu tiesību aktiem un kuri nodokļu mērķiem ir reģistrēti Portugālē, var saņemt atbrīvojumu no ieturējuma ienākumu gūšanas vietā, ko piemēro minētajiem ienākumiem?
- 2) Vai pamatlietā aplūkotajos valsts tiesību aktos, kuros ir paredzēts ieturējums ienākumu gūšanas vietā par dividendēm, kas izmaksātas kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, kuri nav rezidenti, bet kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem rezidentiem ir paredzēta iespēja saņemt atbrīvojumu no šāda ieturējuma ienākumu gūšanas vietā, tiek paredzēta nelabvēlīga attieksme pret dividendēm, kas izmaksātas kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, kuri nav rezidenti, jo pēdējiem minētajiem nav nekādas iespējas izmantot minēto atbrīvojumu?
- 3) Vai nodokļu režīmam, ko piemēro kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu dalībniekiem, ir nozīme, novērtējot Portugāles tiesību aktu diskriminējošo raksturu, kas paredz atsevišķu un atšķirīgu nodokļu režīmu kolektīvo ieguldījumu
 - i) uzņēmumiem (rezidentiem) un
 - ii) attiecīgajiem kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu dalībniekiem, no otras puses? Vai, ņemot vērā to, ka nodokļu režīmu, ko piemēro kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem rezidentiem, neietekmē vai nemaina fakts, ka to attiecīgie locekļi ir vai nav rezidenti Portugālē, lai noteiktu, vai situācijas ir salīdzināmas, novērtējot šo tiesību aktu diskriminējošo raksturu, ir jāņem vērā tikai ieguldījumu instrumenta līmenī piemērojamie nodokļi?
- 4) Vai ir pieļaujama atšķirīga attieksme pret kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem Portugāles rezidentiem un nerezidentiem, ņemot vērā, ka fiziskām vai juridiskām personām, kuras ir rezidentes Portugālē un kurām pieder akcijas kolektīvo ieguldījumu uzņēmumos (rezidentos vai nerezidentos), abos gadījumos tiek vienādi piemērots nodoklis par ienākumiem, ko izmaksā kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi (un parasti tās no šī nodokļa netiek atbrīvotas), lai arī akcionāriem, kuri nav rezidenti, tiek piemēroti lielāki nodokļi?
- 5) Vai, ņemot vērā to, ka izskatāmajā tiesvedībā minētā diskriminācija ir saistīta ar tādu ienākumu aplikšanu ar nodokļiem, kas rodas no dividendēm, kuras kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi rezidenti izmaksā saviem akcionāriem, ir pieļaujams, ka, novērtējot ienākuma nodokļa salīdzināmību, tiek ņemti vērā citi nodokļi, nodevas vai maksājumi, kas veicami saistībā ar kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu veiktajiem ieguldījumiem? Konkrētāk, vai salīdzināmības analīzes nolūkā ir likumīgi un pieļaujami ņemt vērā nodokļu ietekmi uz kapitālu, izdevumiem vai citiem maksājumiem, nevis vienīgi kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu ienākumu nodokli, tostarp iespējamās īpašas nodevas?”

25. Pēc Tiesas lūguma sniegt sīkāku informāciju iesniedzējtiesa ir iesniegusi papildu apsvērumus, lai precizētu PVKIU rezidentu un nerezidentu, kā arī to attiecīgo ieguldītāju situāciju nodokļu jomā.

26. Tiesvedībā Tiesā rakstveida apsvērumus par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un vēlāk arī par Tiesas jautājumiem sniedza prasītājs, Portugāles Republika un Eiropas Komisija.

V. Juridiskais vērtējums

27. Iesniedzējtiesa uzdod piecus jautājumus par Portugāles nodokļu tiesību normas saderību ar pamatbrīvībām. Ar visiem šiem jautājumiem iesniedzējtiesa galarezultātā vēlas noskaidrot, vai nodokļu režīms, ko piemēro saskaņā ar ārvalsts tiesību aktiem dibinātam PVKIU ar juridisko adresi citā dalībvalstī, ir saderīgs ar kapitāla brīvu apriti un pakalpojumu sniegšanas brīvību, ja turpretī saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem dibinātam PVKIU ar juridisko adresi Portugālē nav jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis, tomēr tam piemēro citu nodokli – zīmognodevu. Tādēļ saskaņā ar Komisijas viedokli uz visiem jautājumiem var atbildēt kopā.

A. Jautājuma un attiecīgās pamatbrīvības precizējums

28. Iesniedzējtiesa jautā, vai Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 3. punktā paredzētais atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa un 22. panta 10. punktā ietvertais regulējums, kas paredz neveikt nodokļa ieturējumu ienākumu gūšanas vietā par dividendēm, kuras tiek izmaksātas saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem dibinātam PVKIU ar juridisko adresi Portugālē, ir pretrunā kapitāla brīvai aprītei (LESD 63. pants) un pakalpojumu sniegšanas brīvībai (LESD 56. pants).

29. Tuvāk aplūkojot, var secināt, ka par dividendēm, kas izmaksātas prasītājam, principā arī nebūtu jāmaksā nodoklis. Tikai Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punktā atbrīvojums no nodokļa nav paredzēts, ja – un tāpēc, ka – prasītājam rezidences valstī nav jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis. Līdz ar to atšķirīga attieksme izriet ne tikai no īpašā nodokļu režīma, ko piemēro saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem dibinātam PVKIU ar juridisko adresi Portugālē, bet arī no Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punkta. Tā mērķis ir nodrošināt minimālās nodokļa likmes piemērošanu dividendēm, kuras saņem uzņēmumi nerezidenti.

30. Šajā ziņā vispirms ir jānoskaidro, balstoties uz kuru no pamatbrīvībām ir jāizvērtē šī atšķirīgā attieksme. Lietā, kurā iesniedzējtiesa jautā par tiesību normas saderību ar divām dažādām pamatbrīvībām, vispirms ir jākonstatē, balstoties uz kuru no abām pamatbrīvībām ir jāvērtē attiecīgā tiesību norma. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru to nosaka, ņemot vērā attiecīgā tiesiskā regulējuma priekšmetu⁷.

31. Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 3. punktā ir noteikts, ka PVKIU rezidentam nav jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis par dividendēm, bet Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 10. punktā attiecīgi ir paredzēts, ka uzņēmumi, kuri izmaksā dividendes PVKIU, ir atbrīvoti no pienākuma ieturēt šādu nodokli un ieskaitīt to valsts budžetā.

⁷ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 33. punkts); 2014. gada 5. februāris, *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi* (C-385/12, EU:C:2014:47, 21. punkts), kā arī 2012. gada 13. novembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C-35/11, EU:C:2012:707, 90. punkts) un tajos minētā judikatūra.

32. Tādējādi pamatlietā strīdīgā tiesiskā regulējuma priekšmets ir dividendēm piemērojamais nodokļu režīms, nevis pakalpojumiem piemērojamais nodokļu režīms⁸. Tādēļ Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 3. un 10. punkts un Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punkts ir jāvērtē, balstoties uz kapitāla brīvu apriti. Tā kā ir runa par dividendēm par publiskā apgrozībā esošu īpašumu, nav piemērojama arī brīvības veikt uzņēmējdarbību aizsardzība⁹. Līdz ar to ir jāizvērtē tikai LESD 63. pantā noteiktās kapitāla brīvas aprites ierobežojums.

B. Kapitāla brīvas aprites ierobežojums

33. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka tādi ar LESD 63. panta 1. punktu aizliegti pasākumi kā kapitāla aprites ierobežojumi ietver pasākumus, kas var atturēt nerezidentus veikt ieguldījumus dalībvalstī vai arī šīs dalībvalsts rezidentus atturēt veikt ieguldījumus citās dalībvalstīs¹⁰.

34. Tomēr saistībā ar nodokļiem un nodevām ir jāņem vērā, ka tie *per se* nozīmē fiskālu slogu un tādā veidā vienmēr samazina kapitālieguldījuma pievilcību. Tādēļ Tiesa jau vairākkārt ir lēmusi, ka dalībvalstu tiesību normas, kas reglamentē nodokļu uzlikšanas nosacījumus un apmēru, ietilpst nodokļu autonomijas jomā, ja vien attieksme pret pārrobežu situāciju nav diskriminējoša salīdzinājumā ar valsts iekšējo situāciju¹¹. Tuvāk aplūkojot, šī nodokļu tiesību aktu pārbaudes pamatīguma samazināšana – uz ko nesen skaidri ir norādījis ģenerālvokāts Dž. Hogans [*G. Hogan*]¹² – atbilst domai, kas Tiesu tā dēvētajā *Keck* judikatūrā¹³ ir mudinājusi nepiemērot vispārējo ierobežojuma pārbaudi¹⁴.

35. Tādējādi nodokļu jomā kapitāla aprite var tikt ierobežota tikai tad, ja dividendēm, kas tiek izmaksātas uzņēmumiem nerezidentiem, dalībvalsts piemēro nelabvēlīgāku nodokļu režīmu salīdzinājumā ar dividendēm, kas tiek izmaksātas uzņēmumiem rezidentiem. Tā tas ir tādēļ, ka šāda pieeja var atturēt sabiedrības nerezidentes ieguldīt šajā dalībvalstī, un līdz ar to tā ir kapitāla brīvas aprites ierobežojums, kas saskaņā ar LESD 63. pantu principā ir aizliegts¹⁵.

⁸ Šajā nozīmē arī spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 35. un 36. punkts); 2014. gada 10. aprīlis, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company* (C-190/12, EU:C:2014:249, 29. punkts), un 2012. gada 13. novembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C-35/11, EU:C:2012:707, 92. punkts).

⁹ Proti, runa nav par dalību sabiedrībā, kas prasītājam ļauj īstenot noteiktu ietekmi uz šīs sabiedrības lēmumiem, ļaujot kontrolēt šīs sabiedrības darbības. Šajā sakarā skat. spriedumus, 2012. gada 13. novembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C-35/11, EU:C:2012:707, 90. un nākamie punkti); 2011. gada 10. februāris, *Haribo Lakritzen Hans Riegel un Österreichische Salinen* (C-436/08 un C-437/08, EU:C:2011:61, 35. punkts), un 2010. gada 21. oktobris, *Idryma Typou* (C-81/09, EU:C:2010:622, 47. punkts).

¹⁰ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 40. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 27. punkts), un 2012. gada 8. novembris, Komisija/Somija (C-342/10, EU:C:2012:688, 28. punkts).

¹¹ Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 26. maijs, *NN (L) International* (C-48/15, EU:C:2016:356, 47. punkts), un 2016. gada 14. aprīlis, *Sparkasse Allgäu* (C-522/14, EU:C:2016:253, 29. punkts), rīkojumu, 2009. gada 4. jūnijs, *KBC-bank* (C-439/07 un C-499/07, EU:C:2009:339, 80. punkts), kā arī spriedumu, 2007. gada 6. decembris, *Columbus Container Services* (C-298/05, EU:C:2007:754, 51. un 53. punkts).

¹² Ģenerālvokāta Dž. Hogana secinājumi lietā *Autoridade Tributária e Aduaneira* (Nodoklis par kapitāla pieaugumu no nekustamā īpašuma) (C-388/19, EU:C:2020:940, 36. un nākamie punkti).

¹³ Spriedums, 1993. gada 24. novembris, *Keck un Mithouard* (C-267/91 un C-268/91, EU:C:1993:905, 16. punkts).

¹⁴ Šajā sakarā skat. detalizētāk manus secinājumus lietā *Google Ireland* (C-482/18, EU:C:2019:728, 35. un nākamie punkti).

¹⁵ Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 44. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 28. punkts); 2012. gada 8. novembris, Komisija/Somija (C-342/10, EU:C:2012:688, 33. punkts).

1. Par šāda ierobežojuma esamību

36. Saskaņā ar pamatlietā aplūkotojumiem tiesību aktiem Portugāles uzņēmumu ienākuma nodoklis jāmaksā tikai par dividendēm, kas tiek izmaksātas PVKIU nerezidentam (tomēr nodoklis jāmaksā tikai tad, ja šādam uzņēmumam ārvalstīs nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokli, kura apmērs ir vismaz 60 % no Portugāles uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes). Uzņēmumu ienākuma nodokli iekasē, veicot nodokļa ieturējumu ienākumu gūšanas vietā. Turpretim saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem dibinātam PVKIU ar juridisko adresi Portugālē nodoklis atbilstoši Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. panta 3. un 10. punktam nav jāmaksā.

37. Katras dalībvalsts ziņā gan ir, ievērojot Savienības tiesības, organizēt savu nodokļu uzlikšanas sistēmu sadalītajai peļņai un noteikt nodokļa bāzi, kā arī nodokļa likmi, kas piemērojama akcionāram, kurš saņem dividendes¹⁶. No tā izriet, ka, lai veicinātu PVKIU izmantošanu, dalībvalstīm ir atvēlēta rīcības brīvība paredzēt speciālu nodokļa režīmu, kas piemērojams šiem uzņēmumiem un to saņemtajām dividendēm, kā arī materiāltiesiskos un formālos nosacījumus, kuri jāievēro, lai tie varētu izmantot šādu režīmu¹⁷.

38. Tomēr šī dalībvalstu nodokļu autonomija ir jāisteno, ievērojot no Savienības tiesībām izrietošās prasības, tostarp tās, kas minētas Līguma noteikumos par kapitāla brīvu apriti¹⁸. Tas nozīmē, ka īpaša nodokļu režīma PVKIU ieviešanas rezultātā nevar tikt ierobežota kapitāla brīva aprite atkarībā no uzņēmuma domicila.

a) Par ierobežojuma esamību, izolēti analizējot PVKIU piemērojamo uzņēmumu ienākuma nodokļa režīmu

39. Tādēļ pirmajā brīdī varētu piekrist Eiropas Komisijas un prasītāja pārstāvētajam viedoklim, ka iepriekš minētie tiesību akti var atturēt PVKIU ar juridisko adresi ir citā dalībvalstī ieguldīt uzņēmumos ar juridisko adresi Portugālē.

40. Proti, Portugālē ieturēto nodokli prasītājs nevar iekļaut Vācijas nodokli, jo caurskatāmās nodokļa uzlikšanas metodes dēļ (šajā ziņā skat. 21. un 22. punktu) Vācijā tam arī nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokli. Pamatojoties uz Vācijas un Portugāles Konvenciju, prasītājs gan var iesniegt pieteikumu un no Portugāles budžeta saņemt ieturētā nodokļa vienas daļas atmaksu. Tomēr Portugāles uzņēmumu dividendēm, kas prasītājam tiek izmaksātas, katrā ziņā piemēro Portugāles uzņēmumu ienākuma nodokli 15 % apmērā. Turpretim Portugāles uzņēmumu dividendēm, kas tiek izmaksātas PVKIU ar juridisko adresi Portugālē, šādu fiskālu slogu nepiemēro.

41. Tas samazina kapitāla peļņas apmēru un līdz ar to arī prasītāja ieguldījumu Portugāles uzņēmumos ienesīgumu un tādējādi, izolēti aplūkojot, varētu atturēt prasītāju veikt ieguldījumus Portugālē. Līdz ar to varētu apstiprināt, ka kapitāla brīva aprite ir ierobežota.

¹⁶ Spriedumi, 2020. gada 30. janvāris, *Köln-Aktienfonds DeKa* (C-156/17, EU:C:2020:51, 42. punkts); 2016. gada 30. jūnijs, *Riskin* un *Timmermans* (C-176/15, EU:C:2016:488, 29. punkts); 2011. gada 20. oktobris, Komisija/Vācija (C-284/09, EU:C:2011:670, 45. punkts), un 2008. gada 20. maijs, *Orange European Smallcap Fund* (C-194/06, EU:C:2008:289, 30. punkts).

¹⁷ Spriedumi, 2020. gada 30. janvāris, *Köln-Aktienfonds DeKa* (C-156/17, EU:C:2020:51, 43. punkts); 2018. gada 24. oktobris, *Sauvage* un *Lejeune* (C-602/17, EU:C:2018:856, 34. punkts), un 2014. gada 9. oktobris, *van Caster* (C-326/12, EU:C:2014:2269, 47. punkts).

¹⁸ Spriedumi, 2020. gada 30. janvāris, *Köln-Aktienfonds DeKa* (C-156/17, EU:C:2020:51, 45. punkts), un 2011. gada 30. jūnijs, *Meilicke* u.c. (C-262/09, EU:C:2011:438, 38. punkts).

42. Tomēr, kā izriet no Tiesas judikatūras lietā *Pensioenfonds Metaal en Techniek*¹⁹, izskatot jautājumu par kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, nav jāisteno formāla pieeja un nav jāņem vērā tikai atbrīvojums no viena veida nodokļa. Gluži pretēji, ir jāņem vērā visi PVKIU nodokļu režīma fiskālie apstākļi, tātad, ir jāveic plašāka (attiecīgo noteikumu) analīze.

b) Par ierobežojuma esamību, plašāk analizējot PVKIU nodokļu režīmu Portugālē

1) Atbrīvojums no nodokļa salīdzinājumā ar nodokļa uzlikšanu saskaņā ar citu metodi

43. Veicot precīzu analīzi, jāsecina, ka PVKIU Portugālē nav atbrīvots no nodokļa. Gluži pretēji, izmaksāto dividendžu kontekstā atkarībā no tā, vai PVKIU ir juridiskā adrese tās sabiedrības dalībvalstī, kura izmaksā dividendes, tam vienkārši piemēro divas atšķirīgas nodokļa uzlikšanas metodes.

44. Proti, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un attiecīgi papildu apsvērumiem, kurus pēc Tiesas lūguma sniedza iesniedzējtiesa, kā arī no Portugāles sniegtajiem apsvērumiem izriet, ka Portugālē kopš 2015. gada ir izlēmusi PVKIU rezidentiem piemērot īpašu nodokļu režīmu.

45. Izlemjot ar uzņēmumu ienākuma nodokli neaplikt PVKIU rezidenta ienākumus no kapitāla, vienlaikus tika ieviesta īpaša zīmognodeva. Kā ir apliecinājusi iesniedzējtiesa, īpašais nodokļu režīms, kuru saskaņā ar Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. pantu piemēro PVKIU rezidentiem, un zīmognodeva ir saistīti. Zīmognodeva aizstāja dividendžu izmaksu aplikšanu ar uzņēmumu ienākuma nodokli, kas tika veikta iepriekš. Iesniedzējtiesa apstiprina, ka zīmognodevu piemēro tikai PVKIU, kas ir Portugāles rezidenti. Saskaņā ar Portugāles sniegtajiem apsvērumiem, tādējādi bija plānots ieviest nodokļu režīmu atbilstoši “izceļošanas nodokļa” principam.

46. Es šo tiesisko regulējumu saprotu tādējādi, ka PVKIU saņemtās dividendes un citi aktīvi tiek aplikti ar ienākuma nodokli tikai ieguldītāju līmenī tad, kad tie tiek tiem izmaksāti. Turpretim starplaikā dividendēm un citiem aktīviem reizi ceturksnī piemēro citu nodokli – zīmognodevu. Šajā ziņā situācija lielā mērā līdzinās tai, kāda bija pamatā spriedumam *Pensioenfonds Metaal en Techniek*²⁰. Tajā pensiju fondiem rezidentiem parastā uzņēmumu ienākuma nodokļa vietā tika piemērots īpašs peļņas nodoklis no kapitāla, kas arī tika aprēķināts, pamatojoties uz aktīviem, un ko daži lietas dalībnieki uzskatīja arī par īpašuma nodokli²¹.

47. Neatkarīgi no jautājuma, vai šī zīmognodeva dogmatiski būtu faktiski – kā to uzsver Komisija – drīzāk jāuzskata par sava veida īpašuma nodokli vai arī par īpašu ienākuma nodokli, kura bāze ir uzskaites neto vērtība, ar zīmognodevu tiek apliktas arī dividendes, kuras netiek tālāk izmaksātas (sadalītas). Tādējādi Portugāles tiesiskajā regulējumā nodokļu jomā PVKIU rezidenta gadījumā tiek nošķirta nesadalīta un uzreiz tālāk izmaksāta kapitāla peļņa. Turklāt šo nodokli aprēķina ne tikai par nesadalīto peļņu no dividendēm, bet arī par visu PVKIU uzkrāto kapitālu. Tādējādi ar nodokli aplik visus akcijas, ne tikai Portugāles uzņēmumu akcijas.

¹⁹ Spriedums, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 29. un nākamie punkti).

²⁰ Spriedums, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 29. un nākamie punkti).

²¹ Šajā sakarā skat. arī ģenerāladvokāta M. Špunara [M. Szpunar] secinājumus lietā *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2015:571, 23. punkts).

48. PVKIU rezidents maksā nodokli pat par Portugāles dividendēm, kuras uzreiz tiek tālāk izmaksātas ieguldītājiem, jo tam piemēro zīmognodevu par akcijām, kas ir šo dividenžu pamatā. Tas, vai tagad daudz lielāku uzkrāto kapitālu apliek ar daudz mazāku nodokli (zīmognodeva) vai arī daudz mazākas dividenžu izmaksas sakarā ar uzkrāto kapitālu apliek ar daudz lielāku nodokli (15 % par izmaksātam dividendēm), manuprāt, ir tikai jautājums par nodokļa uzlikšanas metodi. Tā tas ir tādēļ, ka gadījumā, ja līdzšinējais uzkrātais kapitāls paliek nemainīgs, zīmognodeva ir jāsamaksā par dividendēm (pieņemot, ka PVKIU nav citu ienākumu). Tādēļ prasītāja atkārtoti izvirzītais apgalvojums, ka Portugāle ar nodokli neapliek dividendes, kas tiek izmaksātas PVKIU rezidentam, tādā ziņā nav pamatots. Tā tas ir tādēļ, ka šī cita nodokļa uzlikšanas metode nemaina faktu, ka Portugāles PVKIU ar juridisko adresi Portugālē tiek aplikts ar nodokli, pamatojoties uz akcijām, kuras tam pieder Portugāles uzņēmumos.

49. Kā pamatoti uzsver Portugāle, tas šo lietu atšķir arī no situācijām, kuras bija pamatā Tiesas spriedumiem lietās *Fidelity Funds*²² un *Denkavit Internationaal* un *Denkavit France*²³. Tajās ienākumu gūšanas valsts nepiemēroja nodokli PVKIU rezidentam, turpretim izskatāmajā lietā Portugāle nevis nepiemēro nodokli, bet gan izmanto citu nodokļa uzlikšanas metodi. Līdzīgi kā spriedumā *Pensioenfonds Metaal en Techniek*²⁴ arī izskatāmajā lietā šī cita nodokļa uzlikšanas metode ir jāņem vērā, analizējot, vai ir noticis ierobežojums.

50. Tādēļ arī prasītāja iesniegtie grafiki un hipotētiskie salīdzinošie aprēķini nepārlicina. Prasītājs šajā ziņā tostarp domāja, ka no nodokļu sloga var viegli izvairīties, par starpnieku izmantojot Portugāles PVKIU. Tas tikai daļēji atbilst patiesībai. Starpniecības PVKIU gan nebūtu jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis par dividendēm, tomēr tam reizi ceturksnī būtu jāmaksā nodoklis par visu uzkrāto kapitālu, kas galarezultātā arī samazina PVKIU ieguldītāju peļņu, jo šo zīmognodevu maksā no PVKIU ienākumiem. Tas, kurš no variantiem ir izdevīgāks, ir atkarīgs no tā, cik lielas ir dividendes salīdzinājumā ar uzkrāto kapitālu. Tajos gados, kad Portugāles uzņēmums neizmaksā dividendes, PVKIU rezidenta “starpniecība” fiskālā ziņā būtu drīzāk neizdevīga.

2) Pilna ieskaista rezidences valstī nozīme

51. Papildu nozīme ir vēl vienam apstāklim, kurš lietas dalībnieku dokumentos ir maz ņemts vērā un ir saistīts ar PVKIU jēgu un mērķi.

52. PVKIU ir īpašs ieguldījumu instruments, kura mērķis ir dot iespēju privātiem ieguldītājiem bez pārmērīga administratīvā sloga ieguldīt naudu vērtspapīru tirgū un gūt labumu no īpašas aizsardzības. Tas tostarp izriet no Direktīvas 2009/65/EK 3. apsvēruma un PVKIU ierobežojuma veikt darbību noteiktās ieguldījumu kategorijās, īpašā ziņojumu sniegšanas pienākuma, pārdošanas prospektu vienkāršošanas, palielinātas izmaksu pārredzamības un tā īpašas kontroles, kuru īsteno uzraudzības iestādes.

53. Lai privātie ieguldītāji būtu gatavi darboties vērtspapīru tirgū ar šāda PVKIU starpniecību, ienākums no kapitāla nevar būt mazāks par to, kādu saņem, veicot tiešu ieguldījumu uzņēmumā. Līdz ar to PVKIU nodokļu režīms parasti ir veidots tādējādi, ka fiskālā ziņā ieguldītājiem nav atšķirības, vai viņi uzņēmumā iegulda tieši vai arī netieši kā PVKIU ieguldītāji.

²² Spriedums, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 42. un nākamie punkti).

²³ Spriedums, 2006. gada 14. decembris (C-170/05, EU:C:2006:783, 37. un nākamie punkti).

²⁴ Spriedums, 2016. gada 2. jūnijs (C-252/14, EU:C:2016:402).

54. Lai sasniegtu šo mērķi, attiecīgajos gados, par kuriem ir strīds, Vācija lēma uzskatīt PVKIU par fiskālu caurskatāmu ar nodokli apliekamu vienību. Tomēr tā rezultātā Portugāles uzņēmumu ienākuma nodokli *per se* nevar ieskaitīt Vācijas uzņēmumu ienākuma nodoklī, jo Vācijā to PVKIU nepiemēro. Ņemot vērā attiecīgo (Vācijas) nodokļa uzlikšanas metodi, ieskaits var notikt tikai ieguldītāju līmenī. Ja ieskaitu veic rezidences valstī, šajā gadījumā Vācijā, tas šo ieguldītāju neattur ieguldīt PVKIU, kurš iegulda Portugāles uzņēmumos.

55. Kā Tiesa jau ir lēmusi, jautājums par ieturējuma ienākumu gūšanas vietā ieskaitu rezidences valstī arī ir būtisks kritērijs, lai konstatētu nelabvēlīgu attieksmi²⁵. Tomēr, ja ar fiskālo sistēmu saistītu iemeslu dēļ ieskaits nav iespējams PVKIU līmenī un tas var tikt veikts tikai ieguldītāju līmenī, šādā gadījumā faktiskam ieskaitam ieguldītāju līmenī ir tikpat liela nozīme kā ieskaitam PVKIU līmenī.

56. Tādēļ, ja Vācija Portugāles priekšnodokli (15 %) faktiski ieskaita ieguldītāju ienākuma nodoklī, ko pārbaudīt ir iesniedzējtiesas uzdevums, šajā situācijā katrā ziņā var uzskatīt, ka formāli pret PVKIU ir īstenota atšķirīga attieksme, bet materiālā ziņā pret ieguldītājiem nav īstenota atšķirīga attieksme. Ņemot vērā, ka PVKIU jēga un mērķis ir tikai dot iespēju ieguldītājiem piekļūt ieguldījumiem vērtspapīru tirgū, nozīme ir tikai ieguldītāju skatupunktam.

57. Turpretim, ja ieskaitu neveic, tā ir atšķirīga attieksme, ko rada atšķirīga nodokļa uzlikšanas metode. Šajā ziņā atšķirība starp abām nodokļa uzlikšanas metodēm ir nodokļa bāzes aprēķināšanas metodē (uzkrātais kapitāls salīdzinājumā ar dividendžu izmaksu), nominālajā nodokļa likmē (0,0125 % četras reizes gadā salīdzinājumā ar 15 % vienu reizi, izmaksājot dividendes) un nodokļa uzlikšanas kārtībā (reizi ceturksnī salīdzinājumā ar brīdi, kad tiek izmaksātas dividendes).

58. Runājot par to, vai tādi dalībvalsts tiesību akti, kādi tiek aplūkoti pamatlīdētā, veido kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, ir jānoskaidro, vai šāda atšķirīga attieksme, uzliekot nodokļus PVKIU izmaksātajām dividendēm atkarībā no tā, vai tie ir vai nav valsts rezidenti, izraisa ne tikai atšķirīgu, bet arī nelabvēlīgu attieksmi pret PVKIU nerezidentiem salīdzinājumā ar PVKIU rezidentiem²⁶.

59. Iesniedzējtiesai, kas ir vienīgā, kura var precīzi zināt tajā izskatāmās lietas faktus, ir jānovērtē, vai, runājot par šajā lietā aplūkotajām dividendēm, divpusējā konvencijā par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu paredzētā 15 % ieturējuma ienākumu gūšanas vietā piemērošana prasītājam pamatlīdētā izraisa to, ka šim prasītājam galu galā Portugālē ir uzlikts lielāks nodokļu slogs par to, kādu piemēro PVKIU rezidentam, kurš atrodas tādā pašā situācijā kā prasītājs (t.i., ar viņa aktīviem)²⁷. Attiecīgais laika posms šajā ziņā – kā jau Tiesa ir lēmusi²⁸ – ir konkrētais taksācijas gads.

²⁵ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 14. decembris, *Denkavit Internationaal* un *Denkavit France* (C-170/05, EU:C:2006:783, 44. un nākamie punkti).

²⁶ Šajā nozīmē skat. tieši spriedumu, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 33. punkts).

²⁷ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 34. punkts), un 2015. gada 17. septembris, *Miljoen* u.c. (C-10/14, C-14/14 un C-17/14, EU:C:2015:608, 48. punkts).

²⁸ Spriedums, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 41. punkts).

2. Secinājums

60. Tādēļ, ja izrādītos, ka reizi ceturksnī piemērotā zīmognodeva, ar kuru apliek ne tikai neizmaksātās dividendes, bet arī uzkrāto kapitālu, atbilst salīdzināmam nodokļa slogam 15 % apmērā, ar ko apliek prasītajam izmaksātās dividendes, nav īstenota nekāda atšķirīga attieksme, līdz ar to arī nav ierobežota kapitāla brīva aprīte. Ņemot vērā, ka nodokļu likumdevējam, izstrādājot dažādu nodokļa režīmu noteikumus, parasti ir zināma rīcības brīvība, nosakot nodokļa likmi, varētu būt pietiekami, ja nodokļa apmērs nav precīzi identisks, bet gan ir diezgan līdzīgs.

61. Šajā gadījumā prasītāja centieni drīzāk līdzinātos tā sauktajai “krējuma nosmelšanai”, jo prasītājs vēlas iegūt atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa līdzīgi kā PVKIU rezidents, bet viņam nav jāmaksā zīmognodeva, kuru saistībā ar atbrīvojumu ievieša kā līdzvērtīgu risinājumu. Tādā veidā netiek prasīta vis vienlīdzīga attieksme salīdzinājumā ar PVKIU rezidentu, bet gan labvēlīgākas situācijas nodrošināšana. Tomēr pamatbrīvību mērķis nav radīt priekšrocības pārrobežu situācijai, bet gan to mērķis ir nodrošināt “tikai” vienlīdzīgu attieksmi²⁹.

62. Turpretim, ja izrādītos, ka reizi ceturksnī maksājāmā zīmognodeva izskatāmajā lietā nozīmē fiskālā ziņā būtiski labvēlīgāku attieksmi pret PVKIU rezidentiem, tas var atturēt PVKIU nerezidentus veikt ieguldījumus attiecīgajā dalībvalstī un tādēļ ir kapitāla brīvas aprītes ierobežojums, kas saskaņā ar LESD 63. pantu principā ir aizliegts.

C. Kapitāla brīvas aprītes ierobežojuma pamatojums

63. Pēdējā minētā gadījumā ir jāizvērtē, vai šis ierobežojums ir pamatots. No Tiesas pastāvīgās judikatūras³⁰ izriet, ka tādu valsts tiesisko regulējumu nodokļu jomā, kurā ir paredzēts atšķirīgs nodokļu režīms rezidentiem un nerezidentiem, var uzskatīt par saderīgu ar Līguma normām par kapitāla brīvu aprīti tikai tad, ja tajā paredzētā atšķirīgā attieksme ir vai nu saistīta ar situācijām, kas objektīvi nav salīdzināmas (šajā ziņā skat. 2. daļu), vai arī ir pamatota ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem (šajā ziņā skat. 3. daļu). Turklāt, izvērtējot kapitāla brīvu aprīti, ņem vērā citas pamatbrīvības, pie tam ir jāievēro kapitāla brīvas aprītes īpatnības (šajā ziņā skat. 1. daļu).

1. Par kapitāla brīvas aprītes īpatnībām

64. Šajā ziņā kapitāla brīva aprīte – atšķirībā no citām pamatbrīvībām – paredz ierobežot savu aizsardzības jomu saistībā ar nodokļu ierobežojumiem. Proti, saskaņā ar LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktu šā Līguma 63. pants neskar dalībvalstu tiesības piemērot atšķirīgas attiecīgas nodokļu tiesību normas dažādiem nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas vai kapitāla ieguldījuma vietas dēļ. Tas arī ir saprotams, ņemot vērā tās lielāku piemērošanas jomu. Kapitāla brīva aprīte – atšķirībā no pārējām pamatbrīvībām – aptver arī trešo valstu situācijas.

²⁹ Šajā nozīmē detalizētāk skat. manos secinājumus lietā *Google Ireland* (C-482/18, EU:C:2019:728, 35. un nākamie punkti); skat. arī nesenos ģenerāladvokāta Dž. Hogana secinājumus lietā *Autoridade Tributária e Aduaneira* (Nodoklis par kapitāla pieaugumu no nekustamā īpašuma) (C-388/19, EU:C:2020:940, 36. un nākamie punkti).

³⁰ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 48. punkts); 2014. gada 10. aprīlis, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company* (C-190/12, EU:C:2014:249, 57. punkts); 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGII* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 23. punkts); 2000. gada 6. jūnijs, *Verkooijen* (C-35/98, EU:C:2000:294, 43. punkts).

65. Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šī tiesību norma kā atkāpe no kapitāla brīvas aprites pamatprincipa ir jāinterpretē šauri. Tādēļ to nevar interpretēt tādējādi, ka jebkuri nodokļu tiesību akti, ar ko ir paredzēta atšķirīga attieksme pret nodokļu maksātājiem atkarībā no vietas, kuras rezidenti tie ir, vai valsts, kurā tie iegulda savu kapitālu, automātiski ir saderīgi ar LESD. LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto atkāpi pašu ierobežo LESD 65. panta 3. punkts, kurā ir paredzēts, ka šī panta 1. punktā minētās valsts tiesību normas “nerada iespēju patvaļīgi diskriminēt vai slēpti ierobežot kapitāla brīvu apriti un maksājumus, kā to nosaka [LESD] 63. pants”³¹.

66. Tiesa tālāk norāda, ka tādējādi LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā atļautā atšķirīgā attieksme ir jānošķir no LESD 65. panta 3. punktā paredzētā diskriminācijas aizlieguma³². Tomēr Tiesas judikatūrā nav minēti kritēriji, balstoties uz kuriem šī atļautā atšķirīgā attieksme (LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunkts) var tikt nošķirta no LESD 65. panta 3. punktā aizliegtās patvaļīgas diskriminācijas vai slēpta ierobežojuma. Tiesa šajā ziņā tomēr izmanto parasto formulējumu, kuru piemēro arī visām pārējām pamatbrīvībām.

67. Atbilstoši šim formulējumam valsts tiesiskais regulējums nodokļu jomā var tikt uzskatīts par saderīgu ar pamatbrīvībām tikai tad, ja tajā paredzētā atšķirīgā attieksme ir saistīta ar situācijām, kas objektīvi nav salīdzināmas, vai arī to pamato primārie vispārējo interešu apsvērumi³³.

68. Es tomēr šaubos, vai tādējādi ir pietiekami ņemtas vērā iepriekš minētās kapitāla brīvas aprites īpatnības. Ģenerālvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*] savos secinājumos lietā *Pensioenfondsv Metaal en Techniek* puda viedokli³⁴, ka Tiesa šīs īpatnības ņem vērā tādējādi, ka nodokļu maksātāji rezidenti un nerezidenti atrodas situācijās, kas principā nav salīdzināmas. Šāds konstatējums var atbilst agrākai judikatūrai, tādai kā spriedums *Schumacker*. Tajā vēl tika norādīts, ka rezidentu un nerezidentu situācijas tiešo nodokļu jomā nav salīdzināmas³⁵.

69. Tomēr, aplūkojot jaunāko judikatūru, var saskatīt drīzāk pretēju tendenci. Tā, piemēram, tiek norādīts, ka salīdzināmību izvērtē, ņemot vērā tikai atbilstošos, attiecīgajos tiesību aktos izstrādātos nošķiršanas kritērijus³⁶. Tādējādi arī kapitāla brīvas aprites piemērošanas jomā

³¹ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 47. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfondsv Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 46. punkts), un 2014. gada 10. aprīlis, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company* (C-190/12, EU:C:2014:249, 55. un 56. punkts un tajos minētā judikatūra).

³² Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 48. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfondsv Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 47. punkts), un 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGIIC* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

³³ Skat. tikai – nepretendējot uz pilnīgumu – spriedumus, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 48. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfondsv Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 47. punkts); 2011. gada 1. decembris, Komisija/Belģija (C-250/08, EU:C:2011:793, 51. punkts); 2004. gada 7. septembris, *Manninen* (C-319/02, EU:C:2004:484, 29. punkts), un 2000. gada 6. jūnijs, *Verkooijen* (C-35/98, EU:C:2000:294, 43. punkts).

³⁴ Ģenerālvokāta M. Špunara secinājumi lietā *Pensioenfondsv Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2015:571, 2. punkts).

³⁵ Spriedums, 1995. gada 14. februāris, *Schumacker* (C-279/93, EU:C:1995:31, 31. punkts), katrā ziņā apstiprināts vēl arī spriedumos, 2008. gada 22. decembris, *Truck Center* (C-282/07, EU:C:2008:762, 38. punkts), un 2005. gada 5. jūlijs, D. (C-376/03, EU:C:2005:424, 26. punkts).

³⁶ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 51. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfondsv Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 49. punkts), un 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGIIC* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 28. punkts). 2019. gada 26. februāra spriedumā *N Luxembourg 1* u.c. (C-115/16, C-118/16, C-119/16 un C-299/16, EU:C:2019:134, 162. un nākamie punkti), Tiesa pat domā, ka kapitāla brīva aprīte ir ierobežota pat tad, ja naudas plūsmas priekšrocības pārrobežu situācijās netiek piešķirtas, lai gan tās tiek piemērotas līdzvērtīgās iekšzemes situācijās. Tomēr ieturējums ienākumu gūšanas vietā *per se* rada naudas plūsmas nepilnības salīdzinājumā ar (vēlāku) nodokļa apmēra noteikšanu, pat ja šīs nepilnības mazina avansa maksājumi.

pārrobežu situācijas salīdzināmību ar valsts iekšēju situāciju izvērtē, izmantojot tos pašus nosacījumus kā citu pamatbrīvību gadījumā, proti, ņemot vērā attiecīgās valsts tiesību normas mērķi³⁷, kā arī tās priekšmetu un saturu³⁸.

70. Ja Tiesa uzskatīs, ka LESD 65. panta 3. punktā noteiktais aizliegums “patvaļīgi diskriminēt”³⁹ ir pielīdzināms parastai diskriminācijai, kas nodokļu tiesību jomā ir aizliegta pārējo pamatbrīvību kontekstā, tādā gadījumā iepriekš minētās kapitāla brīvas aprites īpatnības attiecībā uz dalībvalstu nodokļu tiesību aktiem tomēr ir jāņem vērā vēlākais salīdzinošā novērtējumā, veicot samērīguma analīzi.

71. Šajā ziņā, manuprāt, ar Māstrihtas līguma⁴⁰ grozījumiem, ieviešot tagadējo LESD 65. pantu, ir samazināts kapitāla brīvas aprites aizsardzības līmenis pret nodokļu tiesību aktos paredzētiem ierobežojumiem. Līdz ar to, veicot salīdzinošu novērtējumu ar dalībvalstu diferencēšanas mērķiem, kapitāla brīvai apritei šādos gadījumos ir jāpiešķir mazāka nozīme nekā veicot šo mērķu salīdzinošu novērtējumu ar citām pamatbrīvībām⁴¹. Citiem vārdiem sakot, kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, kas izriet no nodokļu tiesību aktiem, kuri balstīti uz juridisko adresi, var vieglāk pamatot nekā, piemēram, brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu. Es pie tā atgriezīšos samērīguma analīzes kontekstā.

2. Valsts iekšējās situācijas un pārrobežu situācijas salīdzināmība

72. Kā jau iepriekš norādīts, pārrobežu situācijas salīdzināmību ar valsts iekšēju situāciju izvērtē, ņemot vērā attiecīgās valsts tiesību normas mērķi, kā arī tās priekšmetu un saturu. Turklāt, lai novērtētu, vai atšķirīgā attieksme, kas izriet no šādiem tiesību aktiem, atspoguļo objektīvu situācijas atšķirību, ir jāņem vērā tikai atbilstošie, attiecīgajos valsts tiesību aktos izstrādātie nošķiršanas kritēriji⁴².

73. Izskatāmajā lietā nodokļa uzlikšanas metode ir balstīta uz nošķiršanas kritēriju, kas pamatā ņem vērā dividendes saņemošā PVKIU juridisko adresi. Tādēļ ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā pamatlietā aplūkotā tiesību akta mērķi, kā arī priekšmetu un saturu, PVKIU rezidenti un PVKIU nerezidenti atrodas līdzīgā situācijā.

74. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka nodokļa, kas tiek piemērots PVKIU rezidentiem, mērķis atšķiras no tā nodokļa mērķa, kurš tiek piemērots PVKIU nerezidentiem. Tādējādi, kamēr PVKIU rezidentiem nodokli uzliek visiem to aktīviem, kas ir aprēķināti, pamatojoties uz to uzskaites neto vērtību, un, neatkarīgi no faktiskas dividendu izmaksas attiecīgajā taksācijas gadā, piemēro vienotu nodokļa likmi, PVKIU nerezidentiem nodokli piemēro tikai par dividendēm, kuras ir saņemtas Portugālē šajā taksācijas gadā.

³⁷ Spriedumi, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 48. punkts), un 2012. gada 8. novembris, Komisija/Somija (C-342/10, EU:C:2012:688, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

³⁸ Spriedumi, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 48. punkts), un 2012. gada 10. maijs, Komisija/Igaunija (C-39/10, EU:C:2012:282, 51. punkts).

³⁹ “Slēpta ierobežojuma” esamību LESD 65. panta 3. punkta nozīmē gan var izslēgt tādas tiesību normas kontekstā, kura ir balstīta uz domicilu.

⁴⁰ Līgums par Eiropas Savienību, 1992. gada 7. februāris (OV 1992, C 191, 1. lpp.).

⁴¹ Skat. manus secinājumus lietā Q (C-133/13, EU:C:2014:2255, 48. punkts), un Kokott, *Das Steuerrecht der Europäischen Union*, Minhene, 2018, § 3, 94. punkta beigās.

⁴² Spriedumi, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 49. punkts), un 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGIC* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 28. punkts).

75. Šī īpašā nodokļa uzlikšanas metode acīmredzami izriet no PVKIU īpašā mērķa. Tā mērķis ir dot iespēju privātiem ieguldītājiem bez pārmērīga administratīvā sloga ieguldīt naudu vērtspapīru tirgū un gūt labumu no īpašas aizsardzības (šajā ziņā skat. iepriekš 52. un 53. punktu).

76. Taču tiešajam ieguldītājam ienākuma nodokli piemērotu tikai brīdī, kad viņam tiek izmaksātas dividendes. Tomēr, lai līdz šim brīdim gūtu labumu no uzkrātā kapitāla vērtības pieauguma, Portugāle acīmredzot ir izvēlējusies ieviest attiecīgu speciālu nodokli, ar kuru četras reizes gadā apliek PVKIU rezidenta visu aktīvu kopumu, piemērojot vienotu nodokļa likmi neatkarīgi no tā, vai šie aktīvi ir nesuši peļņu, tostarp dividendes. Tādējādi Portugālei tiek nodrošināti mazāki, tomēr nepārtraukti nodokļu ieņēmumi, nepastāvot vajadzībai gaidīt dividenžu izmaksas brīdi ieguldītājiem. No nodokļu ieturēšanas atbilstoši finanšu pietiekamībai aspekta zīmognodeva drīzāk nelabvēlīgi ietekmē PVKIU rezidentus, jo tiem nodoklis ir jāmaksā arī tad, ja tie negūst peļņu. No iepriekš minētā tad arī izriet nominālā ziņā ļoti zemā zīmognodevas likme. Turpretim PVKIU nerezidentam nodokli – kas nominālā ziņā ir būtiski lielāks – piemēro tikai tad, ja dividenžu maksājumu rezultātā palielinās tā finanšu kapacitāte.

77. Šajā ziņā arī ir spēkā tas pats, ko Tiesa jau ir norādījusi lietā *Pensioenfonds Metaal en Techniek*⁴³. Šāda nodokļa uzlikšana PVKIU rezidentu ienākumiem tiek īstenota Portugālē kā šo PVKIU rezidences valstī, kurai šajā ziņā ir pilnvaras uzlikt nodokļus to kopējiem ienākumiem – un izskatāmajā lietā arī to kopējiem aktīviem.

78. Kā izriet no Tiesas judikatūras, arī īpašuma nodokļa gadījumā ir jāuzskata, ka nerezidenta situācija atšķiras no rezidenta situācijas, jo viņa ienākumu, kā arī aktīvu būtiskākā daļa parasti ir koncentrēta viņa rezidences valstī⁴⁴. No tā izriet, ka nodokļu maksātājs, kuram kādā dalībvalstī, kas nav tā dzīvesvietas dalībvalsts, atrodas nebūtiska īpašuma daļa, kopumā neatrodas salīdzināmā situācijā ar šīs dalībvalsts rezidentiem⁴⁵. Tas attiecas arī uz PVKIU.

79. Savukārt, runājot par prasītāju, kurš ir Vācijas rezidents, Portugālei saskaņā ar Konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, ko tā ir noslēgusi ar Vāciju, ir tikai pilnvaras uzlikt nodokļus ienākumiem, kurus ir radījuši PVKIU aktīvi, kas atrodas Portugālē. Tādējādi nodokli par dividendēm, ko saņem PVKIU nerezidents, Portugāle uzliet kā dividenžu izcelsmes valsts.

80. Tā kā saskaņā ar šo konvenciju Portugālei nav pilnvaru uzlikt nodokļus tādiem PVKIU nerezidenta aktīviem, kas tiek aplūkoti pamatlietā un kas neatrodas tās teritorijā, tas vien, ka daži aktīvi ir saistīti ar Portugāli, nevar būt iemesls tam, ka Portugāle uzliet nodokļus visiem aktīviem.

81. Šādos apstākļos attiecībā uz PVKIU nerezidentiem nevar tikt sasniegts mērķis, kas ir izvirzīts pamatlietā aplūkotajos tiesību aktos, proti, ieviest tā saukto izceļošanas nodokli PVKIU ieguldītājiem un līdz brīdim, kad tiek izmaksātas dividendes, uzliet nodokli tikai PVKIU aktīviem.

82. Šo mērķi nevar sasniegt arī, saskaņā ar zīmognodevas metodi uzlietot nodokli dividendēm, kuras ir saņēmis PVKIU nerezidents (t.i., uzlietot nodokli ar tām saistītajam “Portugāles” uzkrātajam kapitālam). Tas galu galā izriet no fakta, ka saskaņā ar Konvencijas par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, kas noslēgta ar Vāciju, (un vispārējiem ESAO standartiem) PVKIU nerezidentiem nodokli var uzliet tikai tad, ja tiem tiek izmaksātas dividendes.

⁴³ Spriedums, 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 55. un nākamie punkti).

⁴⁴ Spriedums, 2005. gada 5. jūlijs, D. (C-376/03, EU:C:2005:424, 37. punkts).

⁴⁵ Tā tas ir skaidri norādīts spriedumā, 2005. gada 5. jūlijs, D. (C-376/03, EU:C:2005:424, 38. punkts).

83. Tādējādi attiecībā uz valsts tiesību aktos izvirzīto mērķi, kā arī to priekšmetu un saturu ir jākonstatē, ka PVKIU nerezidents neatrodas situācijā, kas būtu līdzīga tai, kādā ir PVKIU rezidents.

84. Šis secinājums atbilst arī vērtējumam, kas atrodams LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā, un faktam, ka nepastāv patvaļīga diskriminācija, kura saskaņā ar LESD 65. panta 3. punktu ir aizliegta. Protams, zīmognodevu dažādu iemeslu dēļ var kritizēt vai uzskatīt par īpatnēju. Tomēr, ņemot vērā iepriekš akcentētās ierobežotās nodokļu uzlikšanas tiesības, šī atšķirīgā attieksme pret PVKIU rezidentiem un PVKIU nerezidentiem ir saprotama, līdz ar to tā nav patvaļīga LESD 65. panta 3. punkta izpratnē.

3. Pakārtoti: atšķirīgas attieksmes pamatojums

85. Tikai gadījumam, ja Tiesa prezumētu situāciju salīdzināmību, ir jāizvērtē, vai var pamatot atšķirīgu nodokļa režīmu piemērošanu PVKIU rezidentiem un PVKIU nerezidentiem. No Tiesas judikatūras izriet, ka valsts tiesiskais regulējums nodokļu jomā var tikt uzskatīts par saderīgu ar Līguma normām par kapitāla brīvu apriti, ja atšķirīgā attieksme ir pamatota ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem⁴⁶.

86. Pamatojums šeit var būt mērķis saglabāt nodokļu uzlikšanas pilnvaru līdzsvarotu sadalījumu starp dalībvalstīm (šajā ziņā skat. a) iedaļu), novērst nodokļu nepiemērošanu (šajā ziņā skat. b) iedaļu) un saglabāt Portugāles nodokļu sistēmas konsekveni (šajā ziņā skat. c) iedaļu). Turklāt attiecīgajam pasākumam (izskatāmajā lietā tā ir atšķirīga nodokļa uzlikšanas metode) ir jābūt samērīgam, proti, tam ir jāspēj nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšana, nepārsniedzot šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo (šajā ziņā skat. d) iedaļu).

a) Par nodokļu uzlikšanas pilnvaru līdzsvarota sadalījuma saglabāšanas pamatojumu

87. Nodokļu uzlikšanas pilnvaru līdzsvarots sadalījums starp dalībvalstīm ir Tiesas atzīts leģitīms mērķis⁴⁷. Šis mērķis atspoguļo dalībvalstu fiskālo suverenitāti. Tā ietver valsts tiesības aizsargāt savus nodokļu ieņēmumus, it īpaši attiecībā uz tās teritorijā gūto peļņu (teritorialitātes princips) un valsts tiesības veidot savu nodokļu tiesību sistēmu autonomi (autonomijas princips).

88. Kā uzsver Komisija, Tiesa jau gan ir nospriedusi, ka dalībvalsts, ja tā ir izvēlējusies neuzlikt nodokli PVKIU rezidentiem, kas saņem iekšzemes dividendes, lai pamatotu nodokļu uzlikšanu PVKIU nerezidentiem, kas saņem šādus ienākumus, nevar atsaukties uz vajadzību nodrošināt nodokļu uzlikšanas pilnvaru līdzsvarotu sadalījumu starp dalībvalstīm⁴⁸.

⁴⁶ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 48. punkts); 2016. gada 2. jūnijs, *Pensioenfonds Metaal en Techniek* (C-252/14, EU:C:2016:402, 47. punkts); 2011. gada 1. decembris, Komisija/Belģija (C-250/08, EU:C:2011:793, 51. punkts); 2004. gada 7. septembris, *Manninen* (C-319/02, EU:C:2004:484, 29. punkts), un 2000. gada 6. jūnijs, *Verkooijen* (C-35/98, EU:C:2000:294, 43. punkts).

⁴⁷ Spriedumi, 2013. gada 7. novembris, *K* (C-322/11, EU:C:2013:716, 50. punkts); 2012. gada 6. septembris, *Philips Electronics* (C-18/11, EU:C:2012:532, 23. punkts); 2011. gada 29. novembris, *National Grid Indus* (C-371/10, EU:C:2011:785, 45. punkts), un 2005. gada 13. decembris, *Marks & Spencer* (C-446/03, EU:C:2005:763, 45. un 46. punkts).

⁴⁸ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 71. punkts); 2014. gada 10. aprīlis, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company* (C-190/12, EU:C:2014:249, 99. punkts); 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGIIC* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 48. punkts), un 2011. gada 20. oktobris, Komisija/Vācija (C-284/09, EU:C:2011:670, 78. punkts), kā arī tajos minētā judikatūra.

89. Tomēr šī situācija neattiecas uz izskatāmo lietu. Kā jau iepriekš minēts, PVKIU rezidenti Portugālē nav atbrīvoti no visiem nodokļiem, bet gan tiem tikai tiek citādāk uzlikti nodokļi. Portugāle izlēma PVKIU rezidentiem reizi ceturksnī ar nodokli aplikt visu uzskaites neto vērtību, piemērojot salīdzinoši zemu nodokļa likmi. Tas ir lēmums, kādu šādā veidā nevarēja pieņemt attiecībā uz PVKIU nerezidentiem. Pēdējo minēto gadījumā Portugāle – katrā ziņā saskaņā ar starptautisko tiesību kritērijiem – nodokli varēja piemērot tikai ienākumiem, kas ir gūti Portugālē (skat. ESAP Paraugkonvencijas 10. pantu vai attiecīgi Vācijas un Portugāles Konvencijas 10. pantu).

90. Šis pamatojums attiecas arī uz atšķirīgo nodokļu slogu, kas izriet no iepriekš minētā, tāpat kā uz attiecīgajā gadījumā nelabvēlīgo ietekmi uz finanšu plūsmu, kas raksturīga ikvienam ienākumu gūšanas vietā ieturētam nodoklim, kuru ietur izmaksas brīdī, nevis tikai pēc noteikta taksācijas perioda (izskatāmajā lietā tie ir trīs mēneši) beigām.

b) Par pamatojumu novērst nodokļu nepiemērošanu (tā sauktie tīrie ienākumi) efektīvas nodokļu iekasēšanas ietvaros

91. No tiesas judikatūras vēl arī izriet, ka ieturējuma ienākumu gūšanas vietā piemērošana kā nodokļa uzlikšanas metode nodokļu maksātājiem nerezidentiem – nepiemērojot šādu ieturējumu ienākumu gūšanas vietā nodokļu maksātājiem rezidentiem – var būt pamatota ar vajadzību nodrošināt nodokļu iekasēšanas efektivitāti⁴⁹. Nodokļu nepiemērošanas novēršanas mērķis galā ir arī nodokļu iekasēšanas efektivitāte.

92. Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punktā ietvertā tiesiskā regulējuma, atbilstoši kuram prasītājam uzņēmumu ienākuma nodoklis ir jāmaksā tikai tad, ja – un tāpēc, ka – rezidences valstī viņam par šiem dividenžu ienākumiem nepiemēro nodokli (vai arī piemēro tikai nelielu nodokli), mērķis ir novērst nodokļu nepiemērošanu.

93. Arī uzņēmumu ienākuma nodokļa ieturējums dividenžu izcelsmes vietā no PVKIU nerezidenta ir daļa no efektīvas nodokļu iekasēšanas. Tas vienkāršā un efektīvā veidā novērs iespēju, ka, piemēram, fondu struktūras, kas ir izveidotas tādējādi, ka neviena valsts, proti, nedz ienākumu gūšanas valsts, nedz rezidences valsts, par dividenžu ienākumiem nevar uzlikt nodokli nedz PVKIU, nedz tā ieguldītājiem, un tādējādi tiek gūti tā sauktie tīrie ienākumi.

94. Ieturējums ienākumu gūšanas vietā gan ir saistīts ar nodokļu dubultās uzlikšanas risku. Tomēr šo risku var samazināt vai attiecīgi no tā izvairīties, pateicoties Konvencijai par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, kā tas arī ir noticis izskatāmajā lietā.

95. Cīņai pret nodokļu nemaksāšanu šobrīd īpaši lielu nozīmi piešķir arī Eiropas likumdevējs. Šī iemesla dēļ tas ir pieņēmis direktīvu, ar ko paredz noteikumus nodokļu apiešanas prakses novēršanai⁵⁰. Tajā tagad ir ietverti arī noteikumi tiro ienākumu novēršanai, konkrēti, noteikumi par rīcību hibrīdneatbilstības gadījumā (9. pants) un vispārīgi noteikumi par ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu (6. pants).

⁴⁹ Spriedumi, 2018. gada 22. novembris, *Sofina* u.c. (C-575/17, EU:C:2018:943, 67. punkts), un 2016. gada 13. jūlijs, *Brisal* un *KBC Finance Ireland* (C-18/15, EU:C:2016:549, 21. punkts); šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 9. oktobris, *van Caster* (C-326/12, EU:C:2014:2269, 46. punkts); 2012. gada 18. oktobris, X (C-498/10, EU:C:2012:635, 39. punkts), un 2006. gada 3. oktobris, *FKP Scorpio Konzertproduktionen* (C-290/04, EU:C:2006:630, 35. punkts).

⁵⁰ Padomes Direktīva (ES) 2016/1164 (2016. gada 12. jūlijs), ar ko paredz noteikumus tādas nodokļu apiešanas prakses novēršanai, kas tieši iespaido iekšējā tirgus darbību (OV 2016, L 193, 1. lpp.).

96. Visbeidzot, arī otrais pasākumu pīlārs, kuru nodokļu apiešanas novēršanai iesaka ESAO, liecina, ka cīņa ar nodokļu nemaksāšanu ietilpst primārajos vispārējo interešu apsvērumos⁵¹. Priekšvārdā („Cover Statement”), kas ietverts jaunākajā ziņojumā par konsultācijas procedūru attiecībā uz ieteikumiem nodokļu apiešanas novēršanai, ESAO ir uzsvērusi, ka minimālais nodokļu režīms ļauj nodrošināt taisnīgumu un vienlīdzību nodokļu sistēmu starpā, radīt stabilus nodokļu noteikumus jauniem komercdarbības modeļiem, kā arī nodrošināt valstu finansējumu⁵², un tādējādi ir izcēlusi tā īpašo nozīmi plašai sabiedrībai.

97. Tas tā ir, ja mērķi nodrošināt minimālu nodokļa uzlikšanu PVKIU nerezidentam uzskata par primāru vispārējo interešu apsvērumu, kas – kā Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punktā ietvertais tiesiskais regulējums – ir būtisks arī izskatāmajā lietā.

c) Par pamatojumu saglabāt nodokļu sistēmas konsekvenci

98. Portugāle arī apgalvo, ka pamatlietā aplūkotā nodokļu režīma piemērošana ir vajadzīga, lai saglabātu Portugāles nodokļu sistēmas konsekvenci. Proti, Portugāle uzskata, ka ir tieša saikne starp PVKIU rezidentam piemēroto atbrīvojumu no nodokļa ieturējuma ienākumu gūšanas vietā par tam izmaksātām dividendēm un reizi ceturksnī piemērojamo zīmognodevu.

99. Tiesa jau ir lēmusi, ka vajadzība saglabāt nodokļu sistēmas konsekvenci var pamatot tiesisko regulējumu, kas var ierobežot pamatbrīvības⁵³. Tomēr, lai pieņemtu uz šādu pamatojumu balstītu argumentu, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir jāpastāv tiešai saiknei starp attiecīgo nodokļu priekšrocību un šīs priekšrocības kompensāciju, iekasējot noteiktus nodokļus, un šīs saiknes tiešais raksturs ir jāvērtē, ņemot vērā attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi⁵⁴.

100. Kā izriet no Portugāles iesniegtajiem apsvērumiem, zīmognodevas mērķis ir ieguldītājus aplikt ar nodokli vēlākā laikposmā (Portugāles vārdiem – pēc izceļošanas nodokļa principa), bet līdz tam, *neatkarīgi* no dividenžu gūšanas, aplikt ar nodokli PVKIU uzkrāto kapitālu. Šo mērķi nevarētu sasniegt, aplikot ar nodokli dividendes brīdī, kad tās tiek izmaksātas PVKIU. Tādēļ šī zīmognodeva tikai ieviesta tikai attiecībā uz šiem PVKIU un vienlaicīgi 2015. gadā reizē ar ienākumu no kapitāla atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa un no ieturējuma ienākumu gūšanas vietā.

101. Pretēji tam, kā acīmredzot uzskata Komisija un prasītājs, tādējādi ir konstatējama pietiekami tieša saikne. Par to liecina jau abu nodokļu saskaņošana laikā un pēc būtības. Par tiešas saiknes esamību šaubas nevar izraisīt fakts, ka priekšrocību kompensācijas mehānisms nav paredzēts Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksā, bet gan kā līdzvērtīga kompensācija ir noteikts citā nodokļu tiesību aktā, paredzot citu nodokļa uzlikšanas metodi. Komisijas un prasītāja uzskati

⁵¹ Tax challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/abb4c3d1-en.pdf?expires=1607888140&id=id&accname=guest&checksum=DC286FCCE9A7B15A436A5E3297CD7D78>.

⁵² Tax challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint, Cover Statement, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/abb4c3d1-en.pdf?expires=1607888140&id=id&accname=guest&checksum=DC286FCCE9A7B15A436A5E3297CD7D78>, 10. un nākamās lpp.

⁵³ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 79. punkts); 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGIIC* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 50. punkts), un 2008. gada 23. oktobris, *Krankenheim Ruhesitz am Wannsee-Seniorenheimstatt* (C-157/07, EU:C:2008:588, 43. un 44. punkts).

⁵⁴ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 80. punkts); 2012. gada 10. maijs, *Santander Asset Management SGIIC* u.c. (no C-338/11 līdz C-347/11, EU:C:2012:286, 51. punkts), un 2008. gada 27. novembris, *Papillon* (C-418/07, EU:C:2008:659, 44. punkts).

atspoguļo ļoti formālu pieeju nodokļu sistēmas konsekvences saglabāšanas pamatojumam. Tomēr šajā formālajā pieejā nav ņemts vērā, ka pamatojums attiecas ne tikai uz atsevišķa nodokļu tiesību akta konsekvenci, bet arī uz nodokļu sistēmas (*régime fiscale*)⁵⁵ kā tādas konsekvenci.

102. Tomēr nodokļu sistēmu visādā ziņā var veidot dažādi nodokļu veidi un dažādas nodokļu uzlikšanas metodes. Tādēļ, ja šīs dažādās priekšrocības un trūkumi ir pēc būtības savstarpēji saistīti – izskatāmajā lietā to pietiekami skaidri atspoguļo zīmognodevas plašākas piemērošanas rašanās vēsture, ieviešot Noteikumus par nodokļu atvieglojumiem –, tādā gadījumā nevar būt svarīgi, vai konkrētā priekšrocība un trūkums ir paredzēti vienā un tajā pašā tiesību aktā vai “tikai” vienā un tajā pašā nodokļu režīmā.

d) Samērīguma principa saglabāšana

103. Ņemot vērā, ka norādītais pamatojums saglabāt nodokļu uzlikšanas pilnvaru līdzsvarotu sadalījumu, efektīvi iekasēt nodokļus nolūkā novērst nodokļu nepiemērošanu un saglabāt nodokļu sistēmas konsekvenci ir pieņemams, ir jāizvērtē, vai iespējas atbrīvot no nodokļa ieturējuma ienākumu gūšanas vietā attiecināšana tikai uz PVKIU rezidentiem izskatāmajā lietā ir piemērota izvirzīto mērķu sasniegšanai un nepārsniedz mērķu sasniegšanai nepieciešamo⁵⁶. Manuprāt, uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši.

104. Pirmkārt, izskatāmajā lietā, ņemot vērā nodokļu autonomijas neesamību attiecībā uz PVKIU nerezidentu neto aktīvu kopumu, nevar izmantot citu nodokļa režīmu, kas būtu tikpat piemērots kā nodokļa ieturējums ienākumu gūšanas vietā par saņemtajām dividendēm. Par to liecina jau fakts, ka ESAO Paraugkonvencijas 10. panta 2. punkta trešajā teikumā ienākumu gūšanas valstij līdztekus tiesībām uzlikt nodokli uzņēmumam, kurš izmaksā dividendes, tiek piešķirtas arī tiesības uzlikt nodokli dividenžu saņēmējam. Proti, no iepriekš minētā izriet, ka vismaz ESAO valstis uzskata, ka nodokļa uzlikšana dividendēm ienākumu gūšanas valstī *līdztekus* nodokļa uzlikšanai Portugāles uzņēmuma peļņai ir piemērots un vajadzīgs līdzeklis, lai nodokļu ieņēmumus atbilstīgi sadalītu valstu starpā.

105. Nodokļa uzlikšana PVKIU nerezidenta neto aktīvu kopumam, pamatojoties uz PVKIU pieteikumu (izvēles tiesības), ņemot vērā no tā izrietošo nodokļu dubulto uzlikšanu, iespējams, ir tikpat piemērots līdzeklis, tomēr tas nav mazāk ierobežojošs. Tādēļ izskatāmajā lietā nav jāpievēršas jautājumam, kuru pamatoti ir uzdevis ģenerālvokāts Dž. Hogans⁵⁷, proti, vai būtu jāsaglabā Tiesas judikatūra⁵⁸, atbilstoši kurai izvēles tiesības jebkurā gadījumā nevarot novērst atšķirīgu attieksmi.

⁵⁵ Tā tas katrā ziņā ir arī jaunākās judikatūras tulkojumā vācu valodā: spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 83. un nākamie punkti); 2018. gada 12. jūnijs, *Bevola* un *Jens W. Trock* (C-650/16, EU:C:2018:424, 51. punkts); 2016. gada 21. decembris, Komisija/Portugāle (C-503/14, EU:C:2016:979, 62. punkts); 2016. gada 30. jūnijs, *Feilen* (C-123/15, EU:C:2016:496, 29. punkts), un 2015. gada 17. decembris, *Timac Agro Deutschland* (C-388/14, EU:C:2015:829, 45. punkts).

⁵⁶ Spriedumi, 2018. gada 21. jūnijs, *Fidelity Funds* u.c. (C-480/16, EU:C:2018:480, 64. punkts); 2016. gada 24. novembris, *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:896, 56. punkts), un 2015. gada 17. decembris, *Timac Agro Deutschland* (C-388/14, EU:C:2015:829, 29. punkts).

⁵⁷ Ģenerālvokāta Dž. Hogana secinājumi lietā *Autoridade Tributária e Aduaneira* (Nodoklis par kapitāla pieaugumu no nekustamā īpašuma) (C-388/19, EU:C:2020:940, 73. punkts).

⁵⁸ Skat. spriedumus, 2010. gada 18. marts, *Gielen* (C-440/08, EU:C:2010:148, 49.–54. punkts ar ļoti īpatnēju pamatojumu), un 2016. gada 8. jūnijs, *Hünnebeck* (C-479/14, EU:C:2016:412, 42. punkts). Tomēr skat. arī spriedumu, 2018. gada 12. jūnijs, *Bevola* un *Jens W. Trock* (C-650/16, EU:C:2018:424, 25. un nākamie punkti), kur Tiesa vismaz īsumā izvērtē, vai izvēles iespēja varētu radīt šaubas par atšķirīgu attieksmi.

106. Šaubas ir arī par to, vai PVKIU nerezidentu uzkrātā kapitāla analoga, bet ierobežota aplikšana ar nodokli, to piemērojot Portugāles akciju un no tām izrietošo nesadalīto dividenžu neto vērtībai, ir mazāk ierobežojošs līdzeklis. Proti, tas prasītu, lai PVKIU nerezidents veic bilanci saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem, lai noteiktu kopējo bilances neto vērtību. Tomēr šāds līdzeklis nebūtu vienādā mērā efektīvs, jo PVKIU nerezidentu nodokļu uzskaitē un pārraudzība ir būtiski sarežģītāka par nodokļa ieturējumu ienākumu gūšanas vietā brīdī, kad PVKIU nerezidentam tiek izmaksātas dividendes.

107. Līdz ar to nozīme ir tikai prasītāja kapitāla brīvas aprites un iepriekš minēto primāro vispārējo interešu apsvērumu salīdzinošam novērtējumam izskatāmajā lietā. Kā jau minēts iepriekš 64. un nākamajos punktos, šajā kontekstā, pirmkārt, veicot salīdzinošu novērtējumu ar dalībvalstu diferencēšanas mērķiem, kapitāla brīvai aprītei ir jāpiešķir mazāka nozīme. Otrkārt, minimāla nodokļu režīma nodrošināšana, nodokļu uzlikšanas tiesību efektīva īstenošana un nodokļu uzlikšanas pilnvaru samērīgs sadalījums ir centrālās vispārējās intereses, jo to mērķis ir valsts finansēšana. Nesaņemot pietiekamus nodokļu ieņēmumus, valsts nevar veikt savus uzdevumus un īstenot savas funkcijas.

108. Izskatāmajā lietā šīm tiesiskajām interesēm pretstatā ir tikai nelieli trūkumi, ar kuriem saskaras prasītājs. Vai nu – kā tas šeit ir ieguldītāju, kuri ir Vācijas rezidenti, gadījumā – Portugālē ieturēto nodokli ieskaita nodoklī, kas jāmaksā Vācijā, tādējādi neatturot veikt ieguldījumus. Vai arī, sliktākajā gadījumā, notiek ekonomiskā nodokļu dubultā uzlikšana (Portugāles uzņēmumu ienākuma nodoklis 15 % apmērā, ar ko apliek PVKIU, no vienas puses, un ārvalsts ienākumu nodoklis, ar ko apliek ārvalsts akcionāru). Tas gan ieguldījumu PVKIU, kas ir nerezidents un kam ir Portugāles uzņēmumu akcijas, padara mazāk pievilcīgu.

109. Tomēr, pirmkārt, šo nodokļu dubulto uzlikšanu var atrisināt, pamatojoties uz kopīgu konvenciju starp abām attiecīgajām valstīm, nevis pamatojoties uz pamatbrīvībām uz Portugāles rēķina. Un, otrkārt, šo trūkumu katrā ziņā samazina, ja pat pilnībā neizlīdzina, reizi ceturksnī piemērojamās zīmognodevas neesamība.

110. Turklāt, prasītājam nodokli uzliek, ņemot vērā viņa peļņas finanšu kapacitāti, līdz ar to, atšķirībā no PVKIU rezidenta, prasītāja līdzekļi netiek aplikti ar nodokli. Turklāt Portugāles nodokļu režīms ņem vērā faktu, ka prasītāju rezidences valstī neapliek ar nodokli vai arī piemērotais nodoklis ir neliels. Turklāt nodokļu slogs jau ir samazināts, pamatojoties uz Vācijas un Portugāles Konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu.

111. Tādēļ, veicot visu šo apstākļu salīdzinošu vērtējumu, tādi pamatojuma elementi kā mērķis saglabāt nodokļu uzlikšanas pilnvaru līdzsvarotu sadalījumu starp dalībvalstīm, nodokļu uzlikšanas tiesību efektīva īstenošana un Portugāles nodokļu sistēmas konsekvences saglabāšana prevalē pār prasītāja interesēm līdzīgi kā PVKIU rezidentam saņemt atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa un vienlaicīgi, atšķirībā no PVKIU rezidenta, netikt apliktam ar zīmognodevu.

e) Pamatojuma analīzes rezultāts

112. Tādējādi kapitāla brīvas aprites ierobežojums, kas, iespējams, ir saskatāms Portugāles tiesisko regulējumu mijiedarbībā (PVKIU nerezidentu pienākums maksāt uzņēmumu ienākuma nodokli, ja ārvalstīs nodoklis netiek piemērots, kā tas ir paredzēts Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa 14. panta 3. punktā, PVKIU rezidentu atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa saskaņā ar Noteikumu par nodokļu atvieglojumiem 22. pantu, vienlaicīgi piemērojot nodokli atbilstoši Zīmognodevas kodeksam), katrā ziņā ir pamatots.

VI. Secinājumi

113. Tādēļ ierosinu uz *Tribunal Arbitral Tributário* (Šķirējtiesa nodokļu lietās, Portugāle) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

LESD 63. pants neliedz piemērot valsts tiesību aktus, kas paredz nodokļa ieturējumu ienākumu gūšanas vietā par dividendēm, kuras izmaksā sabiedrība rezidente, ja šīs dividendes tiek izmaksātas kolektīvo ieguldījumu uzņēmumam nerezidentam, kam viņa rezidences valstī nepiemēro uzņēmumu ienākuma nodokli. Tā tas ir arī tad, ja šīs dividendes, ja tās tiek izmaksātas kolektīvo ieguldījumu uzņēmumam rezidentam, neapliek ar uzņēmumu ienākuma nodokli, bet gan tām piemēro citu nodokļa uzlikšanas metodi, kurai jānodrošina, ka ienākumus attiecīgi ar nodokli apliek brīdī, kad dividendes tiek tālāk izmaksātas ieguldītājiem, un līdz tam tā vietā reizi ceturksnī nodokli piemēro kolektīvo ieguldījumu uzņēmuma rezidenta neto aktīvu kopumam.